

lend hoe snel je verward raakt in het systeem. Ik merk het ook in de toneelschool: uiteindelijk word ik meer systeem dan wat ik te brengen heb. Er blijft nog zo'n klein beetje Peter De Graef over.

Etcetera: Wat bedoel je?

Peter De Graef: Vorig jaar vroeg de toneelschool van Maastricht me om te komen lesgeven. Ik zeg: ja, dat is goed. Ik weet wel niet wat ik te vertellen heb, maar het enthousiasme van de studenten spreekt me wel aan. We trekken een stuk uit de kast en we spelen dat. Dat was heel prettig. Iedereen was heel tevreden, maar ik niet. Want ik had daar precies zitten doen wat ik niemand zou willen leren, namelijk in een krappe tijd iets onmogelijks doen,

het tot iets geweldigs brengen. In vijf weken tijd *Lucifer* van Vondel brengen. Als ik iets te leren heb, is het: *take your time*. Als ik iets aan een acteur te leren heb, is het in volledige rust op het toneel te staan. Maar hoe kan hij nu ooit rustig worden als hij duizend dingen aan zijn hoofd heeft? Als hij naast die Vondel ook nog daar en ginder een project heeft en daar en ginder een stage gaat doen? Als je het zelfs in die vijf weken nog niet rustig kan krijgen in de zin van: je moet alleen maar dit doen.

Dat is echt waar de essentie. Ook met dat gezelschap van jongeren dat ik in mijn hoofd heb, zou ik een jaar geld willen om te werken zonder dat we al iets laten zien. Dat kan nu niet. En dat heeft niet alleen te maken met het overheidsbeleid en de financiering, maar het

heeft zeker ook te maken met de gang van zaken in de sector: met hoe we met verkoop en met spelen omgaan. Er is een enorme vraag van de kant van de programmatoren. Dat heb ik gemerkt. *Henry* was nog niet klaar en ze vroegen al wanneer het volgende stuk eraan kwam. Als je nog maar laat vallen dat je iets van zin bent, zijn ze het bij wijze van spreken al aan het verkopen. Dan moet je als theatermaker op de rem gaan staan en zeggen: oh oh, geduld! Degelijk materiaal heeft tijd nodig. Ik heb nu in korte tijd veel geproduceerd omdat veel daarvan al een hele tijd in de schuif lag. Nu bloeit dat op, zoals de oogst van meerdere zaadjes. Maar die zitten al jaren in de grond!

Take your time, dat is de essentie van wat ik over te brengen heb. Ik vind ook dat dat op

Ombat - Peter De Graef, co-productie De Werf & Nova Zembla / Jan Vernieuwe

